

DATOS IDENTIFICATIVOS

A Atención á Diversidade e a súa Intervención

Materia	A Atención á Diversidade e a súa Intervención			
Código	P02M066V06252			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade (Pontevedra): Orientación Educativa			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	4	OB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Insua Meiras, Francisco Parrilla Latas, Maria Angeles Pilar			
Profesorado	Insua Meiras, Francisco Parrilla Latas, Maria Angeles Pilar			
Correo-e	parrilla@uvigo.es finsua@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A diversidade do alumnado da Educación Secundaria Obligatoria é para moitos profesores desta etapa educativa unha preocupación principal. As razóns desta diversidade son múltiples: son distintas as orixes sociais e culturais do alumnado, son diversas as capacidades persoais, os estilos de aprendizaxe, as motivacións e expectativas para o estudo, os ámbitos socio-afectivos e o contexto familiar de procedencia... Esta materia pon a énfase en como responder a esta diversidade dende o recoñecemento da diversidade e a equidade como principios e valores educativos, situando no centro escolar, na aula e no sistema educativo o punto de referencia para deseñar respostas e medidas que supoñan unha mellora da educación para todos.			

Competencias de titulación

Código	
A6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.
A7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.
A19	Coñecer as características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacións.
A22	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.
A27	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.
A28	Relacionar a educación co medio e comprender a función educadora da familia e a comunidade, tanto na adquisición de competencias e aprendizaxe como na educación no respecto dos dereitos e liberdades, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres e na igualdade de trato e non discriminación das persoas con discapacidade.

B1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
B2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.
B3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinares

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.	A6
Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.	A7
Coñecer as características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacións.	A19
Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.	A22
Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.	A27
Relacionar a educación co medio e comprender a función educadora da familia e a comunidade, tanto na adquisición de competencias e aprendizaxe como na educación no respecto dos dereitos e liberdades, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres e na igualdade de trato e non discriminación das persoas con discapacidade.	A28
Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.	B1
Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.	B2
Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinares.	B3

Contidos

Tema	
1. A diversidade en educación.	1.1. Alumnado en situación de vulnerabilidade. 1.2. Abandono escolar, fracaso e desenganche.
2. Análise das políticas e prácticas sobre a diversidade: concepcións psicopedagóxicas, éticas e sociais.	2.1. Inclusión educativa: Orixe e sentido. Significado. 2.2. Plans, medidas e programas de atención á diversidade. Principios, medidas xerais e específicas. Medidas autonómicas. Estratexias de elaboración, seguimento e avaliación.
3. O traballo co profesorado e outros profesionais.	3.1. Niveis de actuación. 3.2. O desenvolvemento de proxectos de mellora educativa orientados á equidade- 3.3 Estratexias e procesos de colaboración interprofesional e interinstitucional.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos tutelados	0	35	35
Presentacións/exposicións	3	8	11
Sesión maxistral	12	12	24
Traballos de aula	10	20	30

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos tutelados	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.
-------------------	--

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Atención personalizada ao alumnado á a través de: - Titorización presencial: No despacho do profesorado ou por teléfono en horario de titorías. - Titorizacións vía correo electrónico: para atender a incertidume e dúbidas urxentes. - Teleformación coa plataforma Faitic. - Titorización por videoconferencia

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	Valoración do informe escrito resultado do traballo tutelado.	40
Presentacións/exposicións	Presentación e defensa oral e/ou informática de traballos realizados.	10
Sesión maxistral	Resposta escrita a preguntas cortas sobre os contidos da materia.	40
Traballos de aula	Participación activa nas tarefas realizadas na aula.	10

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar con éxito a materia debe obterse o nivel de aprobado en todas as probas indicadas.

As actividades non realizadas e as competencias non adquiridas na primeira convocatoria poderán completarse na convocatoria de xullo.

O alumnado non asistente deber realizar un exame escrito que recolla os contidos fundamentais da materia, cunha valoración de ata 6 puntos. Tamén terá que levar a cabo un traballo no que se reflicta as competencias procedimentais máis importantes da materia, cunha valoración de ata 4 puntos.

Bibliografía. Fontes de información

la Enseñanza Secundaria

COBACHO, F. Y PONS, J. (2006). Jóvenes en desventaja y cohesión social. Educación y futuro para todos. Revista de Educación, 341, 237-255

ÁLVAREZ, J.M. (2001) *Evaluar para conocer, examinar para excluir*. Morata. Madrid

ESCUADERO, J.M. (2005). Fracaso escolar, exclusión educativa: ¿De qué se excluye y cómo? Profesorado: Revista de currículum y formación del profesorado, 1 (1), 1-24.

□ FERNANDEZ ENGUITA, M. *La escuela a examen*. Madrid: Pirámide, 2006.

FERNANDEZ ENGUITA, M. *Educación en tiempos inciertos*. Madrid: Morata, 2006.

GIMENO SACRISTÁN, J. *La reforma necesaria: Entre la política educativa y la práctica escolar*. Madrid: Morata, 2006.

GRANJA, J. (2010). Adolescentes de los pcpi: entre el fracaso escolar y la inserción laboral. En vega, a. Y araMendi, p. (Coords.), Adolescentes: entre la inserción laboral y la exclusión social (3-11). San Sebastián: Gakoa.

JAÚREGUI, P. VEGA, A. Y SANTIAGO, K. (2011) Los programas de atención a la diversidad en MENA, L., FERNÁNDEZ, M. Y RIVIERE, J. (2010). Desenganchados de la educación: procesos, experiencias, motivaciones y estrategias del abandono y del fracaso escolar. Revista de Educación, Extraordinario 2010, 119-145.

PEDRÓ, F. (2008). El professorat de Catalunya. Diagnosi de la situació profesional del professorat. Barcelona: Fundació Bofill. roca, e. (2010). El abandono temprano de la educación y la formación en España. Revista de Educación, Extraordinario 2010, 31-62.

Parrilla, A. (2001). O longo camiño cara a Inclusión. En *Revista Galega do Ensino* 32, 35-54.

RUIZ, F., y SALINAS, D. *Me hace daño el instituto*. Edicions del Bullent. Picanya. 2007.

TOMLINSON, C. A. (año) . *Estrategias para trabajar con la diversidad en el aula*. Paidós

VARIOS: □Iguales y diferentes□. Cuadernos de Pedagogía no 311. Marzo 2002

VARIOS (autoría compartida): [Promover la inclusión educativa]. Cuadernos de Pedagogía, no 325. Junio 2003.

WANG, M. C.: [Atención A la diversidad del alumnado]. Narcea. Madrid, 1995.

Recomendacións**Materias que continúan o temario**

Traballo Fin de Master/P02M066V06401

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Orientación e Función Titorial/P02M066V06101

Outros comentarios

Recoméndase:

- 1) Asistencia continua a clases. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado e para a avaliación, por parte dos docentes.
 - 2) Dominio da informática a nivel usuario, o que supón o manexo de aplicacións de carácter xeral (por exemplo, de tratamento de textos, base de datos, programa de presentacións...), do correo electrónico e Internet.
 - 3) Actitude favorable e receptiva para a aprendizaxe
-